

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21CoP/37/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8123203123
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 06. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandrává
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8123203123.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandrávej a členov senátu JUDr. Kataríny Morozovej Nemcovej a JUDr. Moniky Tobiašovej v právnej veci starostlivosti súdu o mal. O. N., nar. XX.XX.XXXX, t. č. bytom B. - M., I. Z. XX, v konaní zast. opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov, pochádzajúcu z matky neb. X. V. a z otca B. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. L., I. V., V. XXX, o návrhu pestúanky W.. O. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. - M., B. G. XXX/X, právne zast. JUDr. Petrom Čurillom, advokátom so sídlom Prešov, Hlavná 11, o nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní pestúanky proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č. k. 29P/89/2023 - 18 zo dňa 12.04.2023 takto

rozhodol:

- I. Potvrďuje uznesenie.
- II. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Pestúanka maloletej matky sa podaným návrhom domáhala, aby súd neodkladným opatrením zveril mal. O. do starostlivosti H. pre deti a rodiny v W. a aby zároveň zrušil neodkladné opatrenie nariadené uznesením Okresného súdu Prešov zo dňa 17.10.2022, č. k. 29P 260/2022-21.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Prešov ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým uznesením rozhodol tak, že:

„I. návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamieta,

II. žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.“

3. Rozhodnutie súd právne zdôvodnil ust. § 324 ods. 1, § 325 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), § 2 ods. 1 a 2, § 52, § 360 ods. 1 a 2, § 363, § 366, § 367 ods. 1 až 8 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“).

4. Súd prvej inštancie v odôvodnení uviedol, že vzhľadom na krátku zákonnú lehotu na rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vychádzal pri rozhodovaní z listinných dôkazov, na základe ktorých dospel k záveru, že neodkladná úprava tak, ako to navrhovateľka (pestúanka maloletej matky) žiada, nie je v tomto prípade potrebná. Maloletá matka O. sa nachádza v domácnosti svojho druhu, s ktorým spoločne zabezpečujú za pomoci jeho rodiny starostlivosť o ich mal. dieťa po každej

stránke. Maloletá matka je spokojná, jej maloleté dieťa má zabezpečené všetky potreby. Maloletá matka sa s pestúnkou nechce kontaktovať.

5. Súčasne poukázal na skutočnosť, že v konaní o zverenie mal. matky do náhradnej osobnej starostlivosti V. W., ktoré sa vedie pod sp. zn. 30P/307/2022, súd vykonáva rozsiahlejšie dokazovanie za účelom spoľahlivého a dostatočného zistenia skutkového stavu i odôvodnených potrieb maloletej matky tak, aby rozhodnutie bolo v čo najlepšom záujme maloletej matky a jej dieťaťa.

6. Súd prvej inštancie preto s poukazom na správu opatrovníka, ktorý konštatoval, že je v najlepšom záujme maloletej matky a jej dieťaťa, aby vyrastali v rodine, ako aj s poukazom na skutočnosť, že ani H. W. a ani H. sv. I. v W. nedisponujú voľnými miestami pre umiestnenie maloletej matky s dieťaťom, návrh pestúanky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol, keďže z predložených písomností mal za to, že život, zdravie či priaznivý vývoj maloletej matky a jej dieťaťa nie je bezprostredne ohrozený.

7. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

III. Obsah odvolania pestúanky

8. Proti tomuto uzneseniu podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhovateľka (pestúanka maloletej matky). Uviedla, že napadnuté uznesenie je arbitrárne, nepreskúmateľné a nezákonné, pretože súd prvej inštancie nevykonal žiadne dokazovanie potrebné pre takéto rozhodnutie, keď odignoroval dokazovanie vykonané na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 30P/307/2022, pričom arbitrárnosť predmetného rozhodnutia vyplýva i z nepreskúmateľnosti jeho dôvodov, ktoré obsahujú len všeobecné konštatovania. Správne si mal súd prvej inštancie ex offo zaobstarať dôkazy vykonané vo vyššie spomínanom konaní a zákonne ich vyhodnotiť. Ďalej namietala, že pestún maloletej matky a ani jeho rodina nemajú ani len základné vedomosti o jej zdravotnom stave, o liekoch, ktoré má maloletá predpísané jej ošetrovateľom, o tom, kto jej ošetrovateľom a pod. Postoj pestúanky k vzdelaniu maloletej matky, ktoré sa rozhodla, že nebude navštevovať školu a nebude sa v súčasnosti pripravovať na ďalšie povolanie považuje za nesprávny. Poukázala na nevhodné pobytové podmienky, v ktorých sa v súčasnosti maloletá matka nachádza (desať ľudí býva v rodinnom dome s dvomi spálňami). Opätovne poukázala na neobjektívnosť a nefundovanosť pracovníčky opatrovníka ako aj na skutočnosť, že do konania vedeného na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 30P/307/2022 vstúpil prokurátor. Má za to, že súd prvej inštancie nedostatočne zohľadnil skutočnosť, že maloletá matka už takmer rok žije v spoločnej domácnosti s otcom jej dieťaťa, ktorý je trestne stíhaný pre prečin porušovania domácej slobody a pre prečin sexuálneho zneužívania (obe stíhania súvisia s maloletou matkou) a je zverená do starostlivosti jeho otca. Poukázala na písomné stanovisko T. R. E., z ktorého podľa pestúanky vyplýva jednoznačné pochybenie kolízneho opatrovníka maloletej matky vo vzťahu k ochrane jej práv a oprávnených záujmov. Navrhla napadnuté uznesenie zmeniť a maloletú matku zveriť do výchovy H. pre X. a L. W., resp. H. pre X. a L. Sv. I. v W.. Uplatnila si trovy konania.

9. K odvolaniu pestúanky sa pestún maloletej matky a ani jej kolízny opatrovník nevyjadrili.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

10. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 2 ods. 1 CMP, v spojení s ust. § 34 CSP preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa zásad uvedených v § 62 a nasl. CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a zistil, že odvolanie pestúanky nie je dôvodné.

11. Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

12. Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

13. Podľa § 326 ods. 1 CSP, v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sa popri náležitostiach žaloby podľa § 132 uvedie opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov alebo obavu, že exekúcia bude ohrozená, opísanie skutočností hodnoverne

osvedčujúcich dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana a musí byť z neho zrejmé, akého neodkladného opatrenia sa navrhovateľ domáha.

14. Podľa § 367 ods. 1 CMP, neodkladným opatrením môže súd nariadiť, aby ten, kto má maloletého dočasne pri sebe, maloletého dočasne odovzdal do starostlivosti toho, koho označí súd, alebo do striedavej osobnej starostlivosti.

15. Podľa § 367 ods. 2 CMP, ak súd neodkladným opatrením nariadi odovzdanie maloletého do starostlivosti zariadenia na výkon rozhodnutia súdu, určí zároveň čas trvania neodkladného opatrenia, a to najdlhšie na šesť mesiacov.

16. Podľa § 44 ods. 4 Zákona o rodine, súd pri rozhodovaní o tom, ktorý zo spôsobov náhradnej starostlivosti zvolí, vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa.

17. Podľa § 54 ods. 1 Zákona o rodine, náhradná osobná starostlivosť a pestúnska starostlivosť majú prednosť pred ústavnou starostlivosťou. Pred nariadením ústavnej starostlivosti je súd povinný vždy skúmať, či maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti, a ak to nie je možné, do pestúnskej starostlivosti.

18. Podľa § 54 ods. 2 Zákona o rodine, súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak je výchova dieťaťa vážne ohrozená alebo vážne narušená, nie je možné dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti a

a) dieťa je osvojiteľné a nie je možné ho zveriť do starostlivosti budúcich osvojiteľov alebo do starostlivosti fyzickej osoby podľa osobitného predpisu,

b) rodičia dieťaťa nežijú alebo im v starostlivosti o dieťa bráni závažná prekážka,

c) uložené výchovné opatrenie podľa § 37 ods. 3 neviedlo k náprave alebo

d) rodičia dieťaťa sú pozbavení výkonu rodičovských práv.

19. Podľa § 54 ods. 3 Zákona o rodine, za vážne ohrozenie alebo vážne narušenie výchovy maloletého dieťaťa sa nepovažujú nedostatočné bytové pomery alebo majetkové pomery rodičov maloletého dieťaťa.

20. Podľa čl. 3 ods.1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

21. Podľa čl. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“), záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä

a) úroveň starostlivosti o dieťa,

b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,

c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,

d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,

e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,

f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,

g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,

h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,

i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

22. Z obsahu preskúmaného spisu je zrejmé, že maloletá matka sa spolu so svojou maloletou dcérou zdržiava v domácnosti V. W., ktorý je tiež otcom druhá maloletej matky a starým otcom dcéry maloletej matky. V priebehu odvolacieho konania sa skutočný stav v rodine maloletej matky nezmenil.

23. Odvolací súd dôkladne posúdil, čo je v najlepšom záujem maloletej O., ktorá je už biologickou matkou takmer dvojročného dieťaťa, ktorého otcom je syn V. W., ktorému bola dočasne zverená do náhradnej osobnej starostlivosti.

24. Odvolací súd súčasne poukazuje na skutočnosť, že vo vzťahu k maloletej matke sa viedlo viacero súdnych konaní, v rámci ktorých sa pestúnka maloletej matky domáhala jej zverenia do pestúnskej starostlivosti alebo starostlivosti H. pre X. a L. v W. (napr. konania vedené na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 28P/248/2022, sp. zn. 29P/260/2022). V rámci týchto konaní sa všeobecné súdy opätovne vysporiadali s námietkami pestúnskej maloletej matky, ktoré opakovane uvádza vo svojich návrhoch alebo odvolaniach. V tejto súvislosti odvolací súd upriamuje pozornosť na rozhodnutie Okresného súdu Prešov, ktorý uznesením č. k. 29P/260/2022 - 21 zo dňa 17.10.2022 zveril maloletú matku do starostlivosti V. W.. Vecná správnosť a zákonnosť tohto uznesenia bola v dôsledku odvolania podaného pestúnskou maloletej matky preskúmaná odvolacím súdom, ktorý uznesením 4CoP/4/2023 - 73 zo dňa 19.01.2023 uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil. V rámci tohto odvolacieho konania (sp. zn. 4CoP/4/2023) sa odvolací súd vysporiadal s rovnakými odvolacími námietkami pestúnskej, na ktoré poukazuje aj v rámci tohto odvolacieho konania (zdravotný stav maloletej matky, rozhodnutie maloletej matky nepokračovať v príprave na budúce povolanie po ukončení povinnej školskej dochádzky, bytové podmienky, v ktorých býva maloletá matka spolu so svojim druhom a ich spoločným dieťaťom, či trestné stíhanie druhu maloletej matky). Vzhľadom na uvedené sa odvolací súd nebude týmito odvolacími námietkami pestúnskej maloletej matky podrobnejšie zaoberať a v celom rozsahu odkazuje na uznesenie tunajšieho súdu č. k. 4CoP/4/2023 - 73 zo dňa 19.01.2023

25. Odvolací súd má za to, že v prejedávanej veci nedošlo k takej podstatnej a závažnej zmene pomerov, ktorá by odôvodňovala zmenu neodkladného opatrenia nariadeného uznesením Okresného súdu Prešov č. k. 29P/260/2022 - 21 zo dňa 17.10.2022.

26. Vo vzťahu k stanovisku B.. R. E., sociálnej pracovníčky v slobodnom povolaní, odvolací súd uvádza, že týmito skutočnosťami sa bude zaoberať súd prvej inštancie v konaní vo veci samej, t. j. v konaní o zverenie maloletej matky do náhradnej osobnej starostlivosti V. W., ktorému bola maloletá matka neodkladným opatrením zverená do starostlivosti, kde bude priestor na vykonanie dokazovania v takom rozsahu ako to predpokladá Civilný sporový a mimosporový poriadok pre konanie vo veci samej. Takéto rozsiahle dokazovanie však nie je možné vykonať v rámci konania o nariadenie neodkladného opatrenia, pretože sa jedná o konanie, ktoré sa vyznačuje skrátenými lehotami, v rámci ktorých musí všeobecný súd rozhodnúť o takomto návrhu či odvolaní proti uzneseniu súdu, ktorým bolo neodkladné opatrenie nariadené, príp. ktorým súd návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

27. Odvolací súd pripomína, že pri nariaďovaní neodkladného opatrenia prevláda požiadavka rýchlosti nad požiadavkou úplnosti skutkových zistení. V dôsledku toho sa tu nezisťujú všetky tie skutočnosti, ktoré má mať súd zistené pred vydaním konečného rozhodnutia. Skutočnosti, z ktorých sa vyvodzuje dôvodnosť návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, nemusia byť preukázané dôkazmi. Zákon z tohto dôvodu ani nepredpokladá, že by pri rozhodovaní o neodkladnom opatrení mal súd vykonávať dokazovanie (§ 185 a nasl. CSP). Pre nariadenie neodkladného opatrenia je postačujúce, pokiaľ sú okolnosti, z ktorých sa vyvodzuje opodstatnenosť návrhu na toto dočasné opatrenie, aspoň osvedčené. Miera osvedčenia sa riadi danou situáciou (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/149/2010 z 5.8.2010).

28. Po zohľadnení všetkých skutočností, ako aj stanoviska kolízneho opatrovníka maloletej matky, ktorý v konaní zastupuje maloletú matku a ktorého úlohou je hájenie jej najlepšieho záujmu, odvolací súd dospel k záveru, že pestúnka maloletej matky neosvedčila dôvodnosť podaného návrhu a že by bola daná potreba bezodkladnej úpravy pomerov vo vzťahu k maloletej matke.

29. S ohľadom na všetky osvedčené skutočnosti, má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o návrhu pestúnskej maloletej matky na nariadenie neodkladného opatrenia postupoval v intenciách vyššie uvedeného, a preto jeho rozhodnutie považuje za vecne správne.

30. Zhrnúc teda doposiaľ uvedené, odvolací súd sa stotožnil s napadnutým rozhodnutím a ako vecne správne ho postupom podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP potvrdil.

31. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Odvolací súd nevezhliadol dôvody pre priznanie náhrady trov konania účastníkom napriek ich návrhu.

32. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).